

Nemajetková újma a odměna advokáta

Ve věcech peněžité náhrady za zásah do práva na soukromý a rodinný život způsobený usmrcením či těžkým poškozením zdraví osoby blízké podle § 2959 o. z. (tj. do osobnostního práva) nelze při stanovení odměny advokáta postupovat podle § 7 ve spojení s § 8 odst. 1 vyhlášky č. [177/1996](#) Sb. Tato ustanovení nereflktují povahu řízení o peněžitých náhradách za újmu na přirozených právech člověka, neboť v době započetí úkonu právní služby nelze určit výši plnění, jestliže určení výše náhrady závisí na posouzení soudu podle mnoha kritérií. Na tyto případy je, obdobně jako v případech řízení o zadostiučinění za nemajetkovou újmu způsobenou nesprávným výkonem veřejné moci přiléhavé aplikovat ustanovení § 9 odst. 4 písm. a) vyhlášky č. [177/1996](#) Sb., jež podle výslovného znění na věci osobnostních práv, v nichž je navrhována náhrada nemajetkové újmy, dopadá. Tytéž důvody vedou k závěru, že postup podle téhož ustanovení vyhlášky č. [177/1996](#) Sb. se uplatní i při výpočtu odměny advokáta v řízení o nárocích na náhradu nemajetkové újmy na zdraví podle § 2958 o. z.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky č.j. 25 Cdo 3771/2020-194 ze dne 27.5.2021)

Nejvyšší soud rozhodl v právní věci žalobců: a) K. M., narozená XY, bytem XY, a b) P. M., narozený XY, bytem XY, oba zastoupeni JUDr. Ing. L.P., Ph.D., advokátem se sídlem B., proti žalované: Lázně Hodonín, příspěvková organizace, se sídlem H., zastoupená JUDr. Mgr. J.D., advokátem se sídlem H., o náhradu škody a nemajetkové újmy, vedené u Okresního soudu v Hodoníně pod sp. zn. 6 C 259/2018, o dovolání žalobců proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 30. 7. 2020, č. j. 17 Co 313/2019-165, tak, že dovolání se odmítá.

Z odůvodnění:

Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 30. 7. 2020, č. j. 17 Co 313/2019-165, potvrdil rozsudek ze dne 26. 9. 2019, č. j. 6 C 259/2018-126, jímž Okresní soud v Hodoníně zamítl žalobu, kterou se žalobkyně a) domáhala zaplacení částky 2 500 000 Kč s příslušenstvím a 12 000 Kč (výrok I), zamítl žalobu, kterou se žalobce b) domáhal zaplacení 700 000 Kč s příslušenstvím (výrok II), žalobkyni a) uložil, aby nahradila žalované náklady řízení 113 014 Kč (výrok III), žalobci b) uložil, aby nahradil žalované náklady řízení 68 970 Kč (výrok IV) a oba žalobce společně a nerozdílně zavázal k náhradě nákladů řízení státu ve výši 1 100 Kč (výrok V); odvolací soud rozhodl též o nákladech odvolacího řízení. Žalobkyně a) se domáhala náhrady nemajetkové újmy na zdraví 2 500 000 Kč, která jí měla vzniknout tím, že lékařka žalované u ní při jejím lázeňském pobytu včas nerozeznala příznaky infarktu myokardu, a náhrady nákladů vynaložených na znalecký posudek 12 000 Kč. Žalobce b) se domáhal náhrady 700 000 Kč za duševní útrapy, způsobené mu v souvislosti s poškozením zdraví jeho matky, žalobkyně a). Odvolací soud vyšel ze skutkových zjištění soudu prvního stupně, že žalobkyně a) v roce 2016 v průběhu léčebného pobytu v lázních žalované prodělala akutní infarkt myokardu, pro který byla hospitalizována a operována ve Fakultní nemocnici v Brně. Výsledkem svědků, zdravotnickou dokumentací žalobkyně a) z lázeňského pobytu a následného kardiologického léčení, a zejména znaleckým posudkem MUDr. E.S., znalkyně z oboru zdravotnictví, odvětví interna, vnitřní lékařství a kardiologie, bylo vyvráceno tvrzení žalobkyně a), že již od 28. 4. 2016 si stěžovala ošetřující lékařce na bolest na hrudi. Podle znalkyně nález z vyšetření žalobkyně a) na EKG dne 3. 5. 2016 odpovídá akutnímu infarktu myokardu, který se u žalobkyně a) rozvinul v průběhu několika

hodin (nikoli dnů) před porízením záznamu EKG, nemohl tedy probíhat již od 28. 4. 2016. To odpovídá tvrzení žalované a výpovědi ošetřující sestry a lékařky B., podle nichž si žalobkyně a) od 28. 4. 2016 stěžovala jen na nevolnost, zvracení a průjem, nikoli na bolest na hrudi. Tuto obtíž začala udávat až dne 3. 5. 2016, její ošetřující lékařka tak do té doby neměla důvod se domnívat, že zdravotní obtíže žalobkyně a) jsou vyvolány infarktem. Směřovala-li proto léčbu žalobkyně a) k potlačení nevolnosti, nelze její postup pokládat za nesprávný. Odvolací soud se ztotožnil i s právním posouzením věci okresním soudem podle zákona č. [89/2012](#) Sb., občanského zákoníku, (dále též jen „o. z.“), na straně žalované neshledal žádné porušení právní povinnosti a uzavřel, že postup ošetřující lékařky byl lege artis. Nebyl tedy naplněn základní předpoklad odpovědnosti žalované za ztížení společenského uplatnění žalobkyně a) podle § 2958 o. z., či za duševní útrapy podle § 2956 o. z. (ani za škodu představovanou cenou znaleckého posudku podle § 2952 o. z.), ani za nemajetkovou újmu žalobce b) podle § 2959 o. z.

Proti rozsudku odvolacího soudu podali oba žalobci dovolání s odůvodněním, že rozhodnutí závisí na vyřešení právní otázky souladu zdravotnické dokumentace vedené žalovanou s požadavky zákona, která by měla být vyřešena jinak, než jak ji posoudil odvolací soud i soud prvního stupně, a to tak, že v daném případě nebyla zdravotnická dokumentace vedena v souladu se zákonem a nebyla úplná. Důkazní břemeno by proto mělo tížit žalovanou. Žalobci brojili výslovně také proti výrokům o nákladech řízení, byli toho názoru, že by k jejich náhradě neměli v případě svého neúspěchu být zavázáni. Navrhli zrušení rozsudků soudů obou stupňů a vrácení věci okresnímu soudu k dalšímu řízení a současně s odkazem na § 243 písm. a) o. s. ř. navrhli odklad vykonatelnosti napadeného rozhodnutí s tím, že výše náhrady nákladů řízení, které podle napadeného rozsudku mají platit, je pro ně likvidační.

Žalovaná navrhla, aby bylo dovolání odmítnuto. Podle jejího názoru žalobci v dovolání pouze vyjádřili svůj nesouhlas s objektivně zjištěnými skutkovými závěry. Předpoklady přípustnosti dovolání podle § 237 o. s. ř. ani dovolací důvody podle § 241a odst. 1 o. s. ř. dovolání neobsahuje.

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) shledal, že dovolání bylo podáno včas, účastníky řízení (§ 240 odst. 1 o. s. ř.), za splnění zákonné podmínky advokátního zastoupení dovolatelů (§ 241 odst. 1 a 4 o. s. ř.), není však přípustné.

I když dovolatelé uvedli, že uplatňují dovolací důvod nesprávného právního posouzení podle § 241a odst. 1 o. s. ř., z obsahu dovolání vyplývá, že nesouhlasí zejména s tím, jak soudy obou stupňů na základě provedených důkazů zjistily skutkový stav. Ten se pokoušejí zpochybnit poukazy na formální nedostatky zdravotnické dokumentace vedené žalovanou o průběhu lázeňské léčby žalobkyně a). Nesouhlas se skutkovými závěry odvolacího soudu, na jejichž základě byla věc posouzena po právní stránce, však nepředstavuje dovolací důvod podle § 241a odst. 1 o. s. ř.

Oponují-li žalobci závěru odvolacího soudu, že žalovaná postupovala při léčbě žalobkyně a) lege artis, pouze nesouhlasem s obsahem a úplností lázeňské zdravotnické dokumentace, pak pomíjejí, že závěr soudů obou stupňů o správnosti postupu žalované je založen především na znaleckém posudku znalkyně Sovové, zpracovaném mimo jiné i na základě výsledků kardiologického vyšetření žalobkyně a). Názor dovolatelů o možnosti tzv. obrácení důkazního břemene v této věci proto není správný. Zmíněný procesní postup lze připustit jen výjimečně, a to v případech, kdy některý z předpokladů odpovědnosti za újmu může být prokázán pouze za pomoci zdravotnické dokumentace, již však disponuje škůdce (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 9. 5. 2018, sp. zn. IV. ÚS 14/17 a rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 5. 2019, sp. zn. 25 Cdo 2793/2017). Podle této judikatury soud přistoupí k možnosti ultima ratio, spočívající v obrácení důkazního břemene ohledně skutečností, které měly být na základě zdravotnické dokumentace objasněny, a to v situaci, kdy postup podle § 129 odst. 2 o. s. ř. (vydání zdravotnické dokumentace škůdcem) nepřichází v úvahu z důvodu, že předmětná zdravotnická dokumentace buďto v rozporu s právními povinnostmi škůdce nebyla pořízena vůbec,

anebo ji (opět v rozporu se svými právními povinnostmi) neuchoval či „ztratil“. V nyní posuzovaném případě se však žalobci při prokazování protiprávního jednání žalované jakožto jednoho z předpokladů odpovědnosti za újmu nedostali do důkazní nouze v důsledku neúplné či znehodnocené zdravotnické dokumentace, tudíž ani nebyl důvod k přesunu důkazního břemene na žalovanou. Žaloba nebyla zamítnuta pro neunesení důkazního břemene žalobci, ale v důsledku prokázání opaku jejich žalobních tvrzení.

Podle § 238 odst. 1 písm. h) o. s. ř. není dovolání přípustné proti rozhodnutím v části týkající se výroku o nákladech řízení.

Nejvyšší soud proto dovolání žalobců podle § 243c odst. 1 věty první o. s. ř. pro nepřípustnost odmítl.

S přihlédnutím k závěrům vyplývajícím z nálezu Ústavního soudu ze dne 23. 8. 2017, sp. zn. III. ÚS 3425/16, Nejvyšší soud již samostatně nerozhodoval o návrhu dovolatelů na odklad vykonatelnosti napadeného rozsudku za situace, kdy přikročil k rozhodnutí o samotném dovolání ve lhůtě přiměřené pro samotné rozhodnutí o návrhu na odklad vykonatelnosti rozhodnutí. Nejsou-li splněny předpoklady k meritornímu projednání dovolání, není dán ani prostor pro úvahy o odkladu právní moci a vykonatelnosti dovoláním napadeného rozsudku [§ 243 písm. a) o. s. ř.] – srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 14. 9. 2017, sp. zn. 30 Cdo 865/2016, či ze dne 3. 10. 2017, sp. zn. 20 Cdo 4097/2017.

Dovolací soud v zájmu sjednocení judikatury ve věci určení tarifní hodnoty pro účely výpočtu odměny advokáta podle vyhlášky č. [177/1996 Sb.](#), o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška č. [177/1996 Sb.](#)“) již v usnesení ze dne 29. 4. 2021, sp. zn. 25 Cdo 2060/2020, dospěl k závěru o správnosti té linie soudních rozhodnutí (např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 2. 2019, sp. zn. 25 Cdo 1901/2018, či rozsudek ze dne 27. 6. 2019, sp. zn. 25 Cdo 4210/2018), podle které ve věcech peněžité náhrady za zásah do práva na soukromý a rodinný život způsobený usmrcením či těžkým poškozením zdraví osoby blízké podle § 2959 o. z. (tj. do osobnostního práva) nelze při stanovení odměny advokáta postupovat podle § 7 ve spojení s § 8 odst. 1 vyhlášky č. [177/1996 Sb.](#) Tato ustanovení nereflktují povahu řízení o peněžitých náhradách za újmu na přirozených právech člověka, neboť v době započetí úkonu právní služby nelze určit výši plnění, jestliže určení výše náhrady závisí na posouzení soudu podle mnoha kritérií. Na tyto případy je, obdobně jako v případech řízení o zadostiučinění za nemajetkovou újmu způsobenou nesprávným výkonem veřejné moci (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 1. 2014, sp. zn. 30 Cdo 3378/2013, nebo ze dne 26. 5. 2015, sp. zn. 30 Cdo 1791/2015), přiléhavé aplikovat ustanovení § 9 odst. 4 písm. a) vyhlášky č. [177/1996 Sb.](#), jež ostatně podle výslovného znění na věci osobnostních práv, v nichž je navrhována náhrada nemajetkové újmy, dopadá. Tytéž důvody vedou k závěru, že postup podle téhož ustanovení vyhlášky č. [177/1996 Sb.](#) se uplatní i při výpočtu odměny advokáta v řízení o nárocích na náhradu nemajetkové újmy na zdraví podle § 2958 o. z. Odměna advokáta se proto v projednávané věci ohledně nároku žalobce b) a o nároku žalobkyně a) na náhradu újmy na zdraví vypočte z paušální tarifní hodnoty 50 000 Kč v citovaném ustanovení stanovené.

Podle § 243c odst. 3 věty první, § 224 odst. 1 a § 146 odst. 3 o. s. ř. je žalobkyně a), jejíž dovolání bylo odmítnuto, povinna nahradit žalované náklady dovolacího řízení, které jsou představovány odměnou advokáta za jeden úkon právní služby 3 580 Kč z tarifní hodnoty 62 000 Kč (50 000 + 12 000) podle § 9 odst. 4 písm. a), § 8 odst. 1, § 12 odst. 3 a § 7 bodu 6 vyhlášky č. [177/1996 Sb.](#), jednou paušální náhradou hotových výdajů advokáta 300 Kč dle § 13 odst. 4 vyhlášky č. [177/1996 Sb.](#) a 21% DPH ze součtu shora uvedených částek, celkem 4 695 Kč.

Podle § 243c odst. 3 věty první, § 224 odst. 1 a § 146 odst. 3 o. s. ř. je žalobce b), jehož dovolání bylo odmítnuto, povinen nahradit žalované náklady dovolacího řízení, které jsou představovány odměnou

advokáta za jeden úkon právní služby 3 100 Kč (z tarifní hodnoty 50 000 Kč) podle § 9 odst. 4 písm. a) a § 7 bodu 5 vyhlášky č. [177/1996](#) Sb., jednou paušální náhradou hotových výdajů advokáta 300 Kč dle § 13 odst. 4 vyhlášky č. [177/1996](#) Sb. a 21% DPH ze součtu shora uvedených částek, celkem 4 114 Kč.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Moderace nákladů](#)
- [Dovolání](#)
- [Procesní společenství účastníků](#)
- [Pracovní poměr](#)
- [Pracovní poměr](#)
- [Odpovědnost za škodu](#)
- [Konkurs \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Mzda \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhrada škody \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Oddlužení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Význam řízení](#)